

ISSN 0908-858X
Postbesørget blad

9106 ODC 209
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNINGE
|

000

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

6. ÅRGANG NR. 1, MAR. 1998

Formandsberetning
Tornirisker
Hittur

Underlig sanger
Christiansø
Fugle i Fyns Amt

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Oplag: 630

Tryk: Micro-Forma

Redaktion:

Jacob Sterup Andersen - Niels Larsen - Tim Hansen
Hans Milter Pedersen - Michael Mosebo Jensen

Kontaktadresse, redaktionen og DOF-Fyns kasserer:

Niels Larsen, Fengersvej 34 st.tv. 5230 Odense M, tlf. 66 14 49 86

Fra felten:

Tim Hansen, Isgaardsvej 36 st.th. 5000 Odense C, tlf. 65 91 27 36
I felten: 40 92 42 76. Ring straks, hvis du ser noget usædvanligt!

Internet:

Jan Holm Jensen, Ejersmindevej 10, 5250 Odense SV
Tlf. 66 17 13 17, Tlf.svarer 65 25 41 04, Email: janoholm@post6.tele.dk

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Formandsberetning	3
Referat af generalforsamlingen	7
En underlig sanger	8
Fælles overnatning hos Tornirisk	9
Fra felten	10
Kædeobs - foråret 1998	12
Ekskursioner	14
Et år på Christiansø	16
Hittur til Nordjylland	23
Fortegnelse over fugle i Fyns Amt	24

Tegninger: Ole Runge: forsiden og side 14

Fotos: Michael Mosebo Jensen: side 11
Jacob Sterup Andersen: side 17 til 22

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Formandsberetning for 1997

Flemming Byskov

1997 blev suverænt det bedste år for DOF-Fyn nogensinde. 25-års jubilæum startende med en gave allerede i marts sendt fra himlen: En Ørkenstenpikker ved Nordenhuse, 4. fund i Danmark. Mindst 300 ornitologer fra nær og fjern fik en oplevelse og et kryds i Fyns Amt. En flot start på jubilæumsåret.

Selve jubilæet blev fejret den 8. november med en morgenekskursion til Viggelsø. 35 veloplagte deltagere til morgenkaffe i de fine faciliteter her. Vi oplevede Blå Kærhøge og mindst 2000 Hjejler m.m. Om eftermiddagen holdt vi reception på Risingskolen og om aftenen stor gallafest med 80 positive festklædte medlemmer. Festtaler af Jonna Odgård og Lorenz Ferdinand, og senere dans til et femmands jazzorkester til langt ud på natten. Alle var meget tilfredse med det store arrangement. Fyens Stifttidende havde en helsides omtale af lokalafdelingens arbejde gennem de 25 år. Alt i alt en stor succes for lokalafdelingen.

DOF-Fyns mange aktiviteter kørte med uformindsket styrke hen gennem året. Alle kan ikke nævnes her, blot skal vi glædes over resultatet ved Nærråstranden med jagtforbud i hele området og forbud mod motorbådsjagt i et meget stort område øst for Æbelø. Fuglene har her virkelig fået et fristed under trækket og i vinterkvarteret.

På Fyn har vi nu rigtig mange aktiviteter og specialister på det ornitologiske område. Vi har nu en skare meget aktive feltornitologer, som i 1997 kan fremvise flotte resultater for landsdelen. Hvem

husker ikke Iberisk Gransanger for 2. gang i Danmark i Svanninge Bakker. (For et år siden kendte ingen til denne art!). 9 Små Kjøver på én dag ved Fyns Hoved (ny art for amtet) - en Havørn slå en Thorshane i Arreskov Sø og dage i maj med flokke af Hvidvingede Terner ligeledes ved Arreskov Sø. Og vi skal ikke glemme Mellemflagspætten ved Dovns Klint i efteråret. Alt dette er jo udtryk for en stærk stigning i de feltornitologiske aktiviteter og megen støtte til DOFs Fuglelinie.

DOF-Fyn kom også i 1997 på Internettet som en af de første lokalafdelinger i landet. Vore hjemmesider opdateres dagligt og der er utroligt mange henvendelser her. Flot arbejde af Jan Holm Jensen.

Også i udlandet er DOF-Fyn aktiv. Der er i 1997 knyttet nære forbindelser til ornitologer i Canada, Polen og Bulgarien, som følges op af besøg i de respektive lande i 1998 med støtte fra DOF-Fyn i form af udstyr og fuglebøger. Der er stort behov specielt for field-guides på engelsk og tysk til Polen og Bulgarien.

At vi nu på Fyn har Havørne med tegn på yngleadfærd, havde vi ikke drømt om for bare 10 år siden. I 1997 har rigtig mange mennesker haft mange fine oplevelser med ørnene.. Dette sammen med meget PR for fuglene ("Harmonie" m. v.) giver en utrolig positiv holdning til vore rovfugle. Nogle arter har det skidt: Slørugle, Kirkeugle og Tårnfalk kan vi i fremtiden hjælpe med opsætning af redekasser. Her er et oplagt projekt for en ny

DOF-Fyn-gruppe. Vi kan måske også med kasser til Hvinand og Vendehals få disse arter til at yngle i amtet? Bestyrelsen arbejder med sagen. Kontakt Søren Bøgelund, hvis du vil være med.

I 1997 har vi talt fugle for Fyns Amt på følgende lokaliteter: Nærå Strand, Hofmansgave/Enebærødde, Fjordmarken, Ejby Mose, Emtækær Nor, Enghaven på Føns, Vejlen, Noret og Monnet på Tåsinge, Odense Å, Kauslunde Å og skovdistrikterne Langesø, Wedellsborg og Ravnholt. Indtjeningen i 1997 på ca. 60.000 kr styrker vores økonomi. En stor tak til de mange tællere for deres store indsats.

Der skal også lyde en stor tak til Kaj Pedersen, vores afgående kasserer, for mange års samvittighedsfuldt arbejde. Det vellykkede jubilæums-arrangement skyldes ikke mindst en stor indsats fra Lena, Egon og Kaj. Mange tak for det.

Beretninger fra udvalgene:

Fuglestationsudvalget

Fuglestationen var igen i 1997 bemandet både forår og efterår. Foråret på Hov Nordstrand, Nordlangeland og efteråret på Sydlangeland.

Campingvognen på Hov Nordstrand blev beboet af Martin Jessen fra Sønderjylland i perioden 1/3-1/5 og Tim Hansen 1/5-14/5. Fra 15/5 til 25/5 var der desværre ingen dækning, hvorefter Erik Danielsen tog 3 dage i slutningen af maj. Hertil kommer en del besøgende gæster i perioden. Der ringmærkedes ikke i foråret.

Efterårssæsonen startede 3/8 med Ole Tønder som ringmærker dagligt måneden ud. Han fik selskab af observatør Sune

Madsen fra København den 10. august. Herefter var der dækning observationsmæssigt efteråret ud til den 31/10. Yderligere ringmærkning blev foretaget 4 dage midt i september og 16 dage i oktober. Løget var igen det lille feriehus på Gulstavvej, hvortil mange gæster fandt vej i løbet af sæsonen.

Der er lavet 2 rapporter over forårs- og efterårsaktiviteterne. Disse kan købes hos vores kasserer. Alt i alt kan det siges, at der igen i 1997 blev foretaget mange spændende observationer i stationens regi, alle sammen omtalt i de 2 rapporter.

Ekskursionsudvalget

For første gang i lange tider var det et år uden en "Skåne-tur". Det mærkede vi allerede på årets første ekskursion, der gik til Helnæs Made, hvor en isnende kulde banede sig vej gennem marv og ben. Bjarnes uopvarmede varevogn var en absolut fornøjelse bagefter! En grund til den manglende tilslutning til at kigge på ørne i Sverige kunne være den særdeles vellykkede sjællandske ørnetur den 26. januar, hvor 4 biler drog afsted i mulm og mørke for at møde 1 Kongeørn, 5 Havørne foruden 1 Høgeugle og danmarksk rekord af Lille Skallesluger (mindst 800) i et forbilledligt smukt vintervejr.

Turene til det jyske for at besøge gæs i Sønderjylland i februar, spætter i Midtjylland i april og alt muligt i Skagen i maj forløb også helt pænt, hvorefter toppen igen blev nået i Mecklenburg i pinsen med eksotiske indslag i hobetal på en minitur i bus.

Ind i mellem var der ture med kun få deltagere og nogle med slet ingen, som f.eks. den til Vestjylland i marts, som vi

måtte aflyse. Så gik det mere fornøjeligt med Vejlerne i oktober, og for 3. år i træk ramte "Træktur til?" plet. I 1997 med Sabinemåge-træf i Blåvand. (Han må ha' lidt næse for den slags, formannden.)

Efterårsløjren blev fordoblet i 1997 i forhold til året før. D.v.s. 4 ungdomsmedlemmer.

Der var lidt kludder med færgedriften ud til de øer, vi havde valgt at aflægge besøg i 1997. Så gik det bedre til Æbelø, selvom kombinationen af bare tær og aprilvand er og bliver en prøvelse. Men en hyggelig og smuk oplevelse, da vi først var kommet i land.

I alt blev det til 23 planlagte arrangementer, hvoraf de 20 blev gennemført. En stor tak til alle de udmærkede turledere, der er at trække på her på Fyn.

Havrevimpnen

Vores lokalblad er der ikke så meget nyt at sige om. De sædvanlige 4 numre er udkommet i 1997, og der har igen været en fin opbakning fra medlemmerne i form af mange frivillige støttebidrag.

Biblioteket

Ingen nyanskaffelser i året. Biblioteket roder, og bibliotekaren (Kurt Due) har lovet at lave orden og katalogisere bøgerne her i foråret 1998.

Rapportgruppen

Vi tager i 1998 et nyt indtastningsprogram i brug. Dette program er mere tidssvarende og har mange flere faciliteter end den gamle DOF-Base, som nu har tjent os i 10 år. Det nye program indføres i alle lokalafdelinger, og alle fugledata vil således fremover kunne samles centralt.

Kassegruppen

Der er i 1997 sat ugle- og falkekasser op i mindre omfang. Steen Winkel og Søren Bøgelund er aktive i gruppen, men vi mangler folk til en indsats for Tårnfalk, Slørugle, Kirkeugle, Hvinand og Vendehals.

Fredningsgruppen

Morten Nielsen og Flemming Byskov deltager stadig i møderne i Det Grønne Råd. Vi har bl.a. diskuteret Bjørneklo, fordeling af midler til naturforvaltning og været på ekskursion til Brænde Å.

Vi anmeldte i foråret ejeren af Brændegård for at pløje en eng op. Selvom engen er omfattet af fredningen af Brændegård Sø og Nørresø, vurderede amtet, at ejeren godt kunne pløje engen op, fordi engen har været omlagt inden for de seneste 10 år.

Odense Fjord

Vi har talt op på Viggelsø for 5. år i træk for Statsskovvæsenet. Ligeledes har der været talt op i reservatet i Egensedybet og omkring Viggelsø. Forekomsten af Pibeand, Blishøne, Knortegås, Bramgås og Knopsvane var i efteråret markant ringere end året før. For planteæderne skyldes det ringe forekomst af undervandsvegetation.

Hjemmesiden på Internettet

Den 18. marts 1997 kom DOF-Fyn på Internettet med en hjemmeside om aktuelle fugleemner i Fyns Amt. Premieren faldt sammen med opdagelsen af Ørkenstenpikkeren ved Nordenhuse. Meddelelsen om DOF-Fyns hjemmeside blev udsendt på Fuglenet og Euro Bird Net og desuden optaget i forskellige søgedata-

baser, som den danske Jubii og den internationale Alta Vista.

DOF-Fyns hjemmeside er indtil dato besøgt 3900 gange, og vi har modtaget E-mails fra Tyrkiet, Norge, Skotland og USA - primært fra mennesker som søger fuglelokaliteter i forbindelse med et besøg i Danmark.

DOF-Fyns hjemmeside har næsten dagligt siden starten bragt nyt om fugleobservationer i Fyns Amt. Kilden til disse nyheder er primært kommet fra Keldsnor Fuglestation, men desuden fra en stadig større del af medlemmerne, som tilkobles Internettet. Hjemmesiden kan bruges af foreningens medlemmer, hvis de har et fuglerelevant emne, de ønsker skal på nettet. Hjemmesiden skal ikke betragtes som en faglehit-side.

Afslutning

Som nævnt i indledningen blev 1997 det bedste år for DOF-Fyn nogensinde. Hvad

vil vi så i 1998? - Jo, det er da klart, vi fortsætter! Fra amtet har vi tilsagn om flere tællinger end i 1997! Vi kan i fremtiden ønske mange ting: Faste kontorfaciliteter med fast kontortid, udbygning af vores bibliotek med faste åbningstider for medlemmerne. Mange års ønsker om en permanent fuglestation på Sydlangeland er en drøm, der snart må gå i opfyldelse. Et centralt register for fugleiagttagelser gennem tiderne i Fyns Amt med konstant opdatering er snart på skinner.

Vi har nu en stor kapacitet af virkelig dygtige feltornitologer. Det, vi mangler, er fremtiden: De unge! Vi mangler her i amtet opfølgning med arrangementer og oplæring af unge og nye ornitologer. Dette ønske må være det største for vores arbejde i 1998.

Til sidst tak til alle vore medlemmer for opbakning og positivt samarbejde i 1997.

Bliv støttemedlem af fuglestationen!

Nu har du muligheden for at blive støttemedlem af DOF-Fyns Fuglestation og løbende modtage aktuelle informationer om, hvad der sker på stationen. For et beløb på kun 100,- kr. for 1998 kan vi tilbyde:

- Rapporten over efterårstrækket på Sydlangeland 1997.
- Yderligere 1-2 sæsonrapporter for 1998.
- Løbende orientering om aktiviteten på fuglestationen, bl.a. månedlige oversigter over træk og ringmærkning.

Er du interesseret, kan indmelding ske ved at indbetale beløbet på 100,- kr. på giro 525-7468, DOF-Fyn v/kasserer Niels Larsen, Fengersvej 34 st. tv., 5230 Odense M, mærket "Fuglestation". Husk at angive navn og adresse.

Referat af generalforsamlingen

Michael Mosebo Jensen

Der var fremmødt 19 medlemmer til den årlige generalforsamling i DOF-Fyn d. 2. februar 1998 på Risingskolen i Odense.

Dirigent og formandsberetning

Ivan Beck blev valgt til at styre generalforsamlingen, hvorefter han gav ordet til Flemming Byskov til aflæggelse af beretning for 1997. Denne frembragte ingen heftig debat, faktisk ingen debat overhovedet og blev enstemmigt godkendt.

Revideret årsregnskab

Revisor Morten Nielsen gennemgik i kasserer Kaj Pedersens fravær regnskabet, som blev fremført uden anmærkninger. Dirigenten tilkendegav, at årsregnskabet så særdeles positivt ud, og Morten Nielsen gav æren videre til de optællere, der sørgede for at opfylde kontrakten med amtet, der er hele kernen i overskuddet. Herefter blev regnskabet enstemmigt vedtaget.

Budget for 1998

Morten Nielsen fremlagde endvidere budgettet. På et spørgsmål om grunden til, at fuglestationsvirksomhedens udgiftsramme var steget i forhold til året før, svarede Ole Tønder, at lejeudgifterne i en nyrenoveret bygning på Sydlangeland var steget, og at det var blevet besluttet at indkøbe en mobiltelefon i stedet for at låne sig frem som i 97. Desuden blev det påpeget, at udgiftsrammen var udregnet efter behovet ved maximal bemanning. Budgettet blev enstemmigt vedtaget.

Valg til bestyrelsen

Søren Bøgelund, Jacob Sterup Andersen, Kurt Due Johansen og Michael Mosebo Jensen var på valg. Alle blev genvalgt. Kaj Pedersens ønskede at udtræde, hvorefter bestyrelsens kandidat, Niels Larsen, indvalgtes.

Valg af revisorer

Genvalg af Morten Nielsen. Som revisorsuppleant valgtes Niels Bomholt.

Forslag fra medlemmer

Ingen indkomne forslag.

Eventuelt

Flemming Byskov tog igen ordet under dette punkt for at hædre folk, der havde gjort sig særligt fortjent til at bære titlen "Årets DOF-Fynbo". Jacob Sterup Andersen blev fremhævet for sit uantastelige indtastningsarbejde igennem flere år i rapportgruppesammenhæng samt for sit store engagement i bl.a. fuglestationsarbejdet. Jan Holm Jensen blev hædret for sit store arbejde med at få DOF-Fyn på Internettet og ildhu med at vedligeholde folks interesse omkring det. Niels Larsen fik æren for sit mangeårige utrættelige arbejde med Havrevimpen og rapportgruppen og som hovedmanden bag den store succes, som jubilæet var.

Efter en tak til dirigenten for fortrinlig ledelse af generalforsamlingen fik Viggo Lind ordet for at kommentere en serie flotte dias fra Odense Fjord og Æbelø, hvor vi fulgte årstidernes skiften i et udvalg af smukke partier.

En underlig sanger

Niels Bomholt

Hvis man parkerer ved Sollerup, går vi ornitologer jo normalt ned mod Arreskov Sø for at se, om der skulle være en Havørn eller to. Men den 22. juni gik jeg en tur den modsatte vej, idet det er muligt her at få en fin tur op gennem "Helvedes Hule", hvor Rislebækken slynger sig vildt gennem skoven, og op til et flot udsigtspunkt over Arreskov Sø.

På vej gennem noget granskov fik en underlig sang mig til at standse op. Det lød nærmest som en Skovpiber, dog i en anden klang og med en pludselig faldende afslutning. Da jeg omsider fik fuglen at se, var det til min overraskelse en lille gråbrun gransangerlignende fugl.

Da jeg ikke kunne bestemme kræet, var der ikke andet at gøre end at køre ud til en ekspert, nemlig Gunnar Knudsen i Fåborg. Og ved at lytte til hans fugle-CDer fandt vi ud af, at det måtte være en Spansk Gransanger! eller som den også kaldes: Iberisk Gransanger.

Og hvad er så det for en fugl? Den er jo højst beskrevet i enkelte feltbø-

ger, og dér som en race af Gransanger. Men nyere systematisk forskning har vist, at arten ved såvel DNA som sang er forskellig fra Gransanger. Indenfor DNA-problematikken går grænsen mellem race og art ved ca. 3 "bars" pr. 1000. Forskellen mellem Iberisk Gransanger og Gransanger er 4-6 "bars" (5.3 i snit). I Holland og England regnes den nu for en selvstændig art. Den yngler i bjergskove især i Nordspanien, men også i Sydvestfrankrig, det nordlige Portugal og den nordvestlige del af Marokko, og den overvintrer vistnok i Nordvestafrika. Det må siges at være en af de dårligst kendte europæiske fugle.

Det er kun anden gang, at fuglen er set i Danmark. Den første blev set ca. 14 dage før på Stevns. Behøver jeg at fortælle, at denne del af Svanninge Bakker fik usædvanligt mange gæster sidst i juni.

Litteratur

Olsen, Klaus Malling: Pica 1997
Birding World vol. 10, 1997

Fælles overnatning hos Tornirisk

Erik Ehmsen

"Hvad er det for nogle småfugle, der samles i store flokke til fælles overnatning her først i august?"

"Svaler"

"Nej"

"Hvid Vip-?"

"Nej"

"Så er det nok en fejljobs!."

Hverken Gunnar Knudsen eller jeg havde nogen anelse om, hvad det kunne være for en art, jeg primo august havde set i en flok på 5-600 individer over den nordlige ø i Arreskov Sø.

Så aftenen efter tog vi kanoen derud for at konstatere hvilken art, det drejede sig om. Allerede midt på søen blev vi overhalet af en lille flok Tornirisker, og alle de fugle, vi kunne genkende i flokken omkring øen, var Tornirisker.

De kom i småflokke på 2 - 3 - 7 - 15, og de fleste af fuglene kom fra

nordlige og vestlige retninger - øen ligger i søens nordvestlige hjørne. Fuglene på øen fik øje på os, da en ung Havørn fløj over øen og skræmte dem i vejret. Vores tilstedeværelse tæt på øen bevirkede, at flokken slog sig ned i nogle høje bøgetræer på søens vestlige side.

Dagen før og de følgende dage overnattede de i øens eneste egetræ. Resten af vegetationen består af pile- og hyldebærbuske. De første fugle indfandt sig en time før solnedgang, og de sidste dukkede op ca. en halv time efter.

Beskrivelse af fælles overnatning af Tornirisk har vi kun kunnet finde i "Birds of the Western Palearctic". Senere har vi dog fundet ud af, at arten også i Århus har overnattet kollektivt omkring havnen og Rådhuset. Er der nogen, der kender andre overnatningspladser?

Reception

Lørdag d. 28. marts kl. 14-18 i lokalet på Risingskolen

Formanden fylder 50 - og har nu set på fugle i 36 år og 41 dage. I den anledning vil Flemming Byskov være vært ved en lille pindemad og en forfriskning - samt en god fuglesnak med venner og bekendte i DOF-Fyns medlemskreds. Alle er velkomne!

Fra felten

Tim Hansen

Perioden primo november - medio februar

På Horseklint blev det ikke til det helt store træk denne vinter, hvor der kun er set få Rider og alkefugle i forhold til normalt. 5 **Søkonger** trak både 13. og 28/12 (MMJ, NLA, MRP), og på flere datoer er der set 1-3 fugle. Samme sted trak en **Nordisk Lappedykker** 13/12 (NLA, MMJ) og en **Mallemuk** trak 24/1 (MMJ).

På hele Tåsinge blev der i alt talt 365 **Sangsvaner** 8/2 (PVR). Ved Puge Mølle var der 7 **Tundrasædgæs** 21/11 (THH), mens der fra de traditionelle sædgæselokaliteter på Vestfyn ikke er meldt om Sædgæs denne vinter. En **Kortnæbbet Gås** stod i Henninge Nor 14-15/1 (OHG, THH) og 1 rastede på Gyldensten 1/2 (THH). Gyldensten har huset op til 62 **Blisgæs** denne vinter (2/1) (THH). En **Indisk Gås** og en **Bramgås** rastede med en stor flok **Grågæs** i Klise Nor 17/2 (THH). 9/12 så KDJ 2 **Lysbugede Knortegæs** sammen med 335 **Mørkbugede** i Egensedybet. Det er kun ca. 10. fund i amtet af denne race, som man i lighed med så mange andre racer for tiden overvejer at udskille som selvstændig art. Dette skete i øvrigt for Iberisk Gransanger i starten af det nye år, således at alle, der havde set den i Svanninge Bak-

ker i sommer, kunne sætte et såkaldt "sofa-kryds"!

I Egensedybet blev der samme dag som Knortegæssene set 2800 **Gråænder**, 700 **Pibeænder**, 36 **Spidsænder**, 146 **Krikænder** og 888 **Hvinænder** (KDJ). Fuglelinien meldte 4/2 om en adult han **Kongeederfugl**, der var blevet set fra toget på Vestbroen lige umiddelbart vest for Sprogø - lige på grænsen mellem Fyns og Vestsjællands amter.

Havørne er som sædvanligt set ved søerne, f.eks. 3 stk siddende på øen i Brændegård Sø 23/11. Ved Bjernemark på Tåsinge rastede 2 **Havørne** 2/2 (PVR). Der er også set enlige **Havørne** på Tåsinge flere gange, og på Langeland blev der 7/1 set både **Havørn** og **Kongeørn**. **Havørnen** var ved Rudkøbing (OHG) og **Kongeørnen**, en 3k fugl, blev set kortvarigt ved Tryggelev Nor (NRA). Det er første gang siden januar 1985, at arten ses på Sydlangeland!

Vandrefalke ses oftere end tidligere om vinteren i amtet: 1 **Gyldensten** 30/11 (JEB), 1 **Viggelsø** 8/12 (KDJ), 1 han **Tåsinge** 10/1 og 8/2 (PVR) og sidst men ikke mindst 1 ad hun en uge pri. febr. og hele 3 2k 18/2 på Langeland (NRA, OHG).

Den forholdsvis milde vinter har holdt på mange vadefugle. På Mågeøerne var der 45 **Islandske Ryler** og 7 **Stenvendere** 29/11 (JEB), og ved Nærå Strand stod 24 **Små Kobbersnepper** 2/1 (THH). Allerede 12/2 var der 320 **Viber** på Siø (NRA). Og helt usædvanligt tidligt blev de 2 første **Klyder** set i Odense Fjord 18/2 (KDJ).

En adult **Middelhavssølvmåge** holdt til ved Statsfængslet i Nyborg 13-21/1 (THH). Vi er lidt usikre på, hvilken race fuglen tilhører. Fordelingen af sort og hvidt på håndsvingfjerene tyder dog på *cachinans*. Se foto. Kommentarer modtages gerne. En 2k **Dværgrmåge** rastede i Holckenhavn Fjord 13/1 (THH), og i Bagenkop Havn var der op til 4 **Rider** pri. jan. (JSA).

På Flyvesandet campingplads sås og især hørtes en **Grønspætte** 6/1-5/2 (NLA m.fl.).

2 **Toplærker** blev set ved Lindøværftet 23/11 (SWI) - en ny lokalitet for arten. Til gengæld er der kun set 1 eller 2 **Toplærker** i Odense mod sidste vinters 3. I Magleby Nor trak 20 **Hedelærker** allerede 10/2 (OHG).

Bjergpiberen fra Tryggelev Nor, der blev omtalt i sidste nummer, blev på lokaliteten til 16/1 (fra 9/11) (OHG, NRA). Da arten aldrig er SU-godkendt i amtet, blev den først en ny art for Fyns Amt fra årsskiftet, hvor den blev taget af SU-listen. Sådan er reglerne. Basta!

En sen **Husrødstjert** rastede på Stige Ø 27/11 (THH), og campingpladsen på Flyvesandet husede 25/1 foruden **Grønspætten** også 13 **Store Korsnæb** (MMJ). **Laplandsværpling** er set 3 steder: 1 **Viggelsø** 8/12 (KDJ), 1 **Helnæs Made** 15-17/12 (MMJ, SG) og 1 **Dalby Bugt** 1/1 (KL, MRP).

Adult Middelhavssølvmåge, Nyborg, januar 1998

Kædeobs - foråret 1998

Hvordan forløber forårstrækket over Fyn? Hvilke træklokaliteter er de bedste i hvilke vejrtyper, og hvordan afhænger trækket af vejr og vind? Det er nogle af de ting, vi gerne vil have opklaret, og du har muligheden for at give en hånd med!

I weekenderne **28-29/3** og **11-12/4** (påsken) arrangeres fynske kædeobservationer. Er vejret godt, skulle der være gode chancer for mange fugle, afhængigt af lokaliteten kan der bl.a. ses mange Ederfugle, rovfugle, duer, lærker og finker.

Det er vort håb, at så mange som muligt er interesserede, så vi kan få dækket et så stort antal lokaliteter som muligt. Først og fremmest ønskes naturligvis dækning på amtets bedste træklokaliteter, men også observationer fra mere sekundære lokaliteter har interesse. Der sættes på dækning af både land- og havtræk. Af oplagte lokaliteter, der ønskes dækning på, kan nævnes:

Enebærøde, Hindsholm (helst flere lokaliteter, f.eks. Horseklint, Vågebakken og Bøgebjerg Strand), Knudshoved, Hov Nordstrand, Dovns Klint og Sønderhjørne.

Observationerne vil blive koordineret af Jacob Sterup Andersen, og det anbefales at tilmelde sig på forhånd. Efter tilmelding vil man modtage en vejledning i, hvordan observationerne ønskes foretaget, så de vil være sammenlignelige fra lokalitet til lokalitet. Efter de pågældende weekender vil observatørerne modtage en foreløbig sammenstilling af resultaterne, og en endelig sammenstilling vil senere blive bragt i Havrevimpen.

Tilmelding sker, helst i god tid, til:

*Jacob Sterup Andersen, Vindegade 100E, 3. mf., 5000 Odense C.
Tlf. 65 91 94 35*

Meddel hvilken lokalitet, du ønsker at dække, samt hvilke af dagene, du har mulighed for at deltage.

Observatører søges!

Springer du alligevel altid ud af sengen længe før, det bliver lyst, og kan du ikke lade være med at afsøge himlen for fugle, når du er ude? Hvorfor så ikke benytte muligheden for at tilbringe en måned eller længere i et af landets smukkeste naturområder og samtidig se tusindvis af fugle på træk? Nu er muligheden der for et ophold på DOF-Fyns Fuglestation:

Til foråret søges observatører til Fyns Hoved i perioden fra 1. marts til 31. maj. Arbejdsopgaverne er mindst 5 timers daglige trækobservationer fra Horseklint samt regelmæssige optællinger af rastende fugle i Fællesstrand m.m. Indlogering vil ske på Fyns Hoved Feltbiologiske Station.

Til efteråret søges observatører til Sydlangeland fra 1. august til 31. oktober. Her vil arbejdet bestå i faste trækobservationer fra Dovns Klint samt optællinger af rastende fugle i Keldsnor og Søgårds Mose. Som de to foregående år vil bopælen være et lejet sommerhus på Gulstavvej nær sydspidsen.

Vi kan foruden logi tilbyde et kosttilskud på 1500 kr. pr. måned samt (ved ophold på min. 1 måned) rejsen tur/retur betalt. Henvendelse til:

Ole Tønder
Tlf. 66 11 59 05

Efterlysning til foråret 1999

Findes der ca. 2 - 6 go'e folk i DOF-Fyns medlemskreds, der vil med på en forrejse OMAN rundt ca. 14 dage i maj 1999? Tør du tage med en arkitekt og en brugsuddeler på en primitiv tur billigst muligt? - Så du sidste nr. af DOF-NYT? Vi kender Hanne og Jens Eriksen og Eric Schaumburg, så staldfiduserne er i hus. De lokale lejede biler bliver med en dansk politibetjent som fører. Er du interesseret så ring til: Niels Bomholt 62 24 19 59 eller Flemming Byskov 65 98 22 18. Vi garanterer mindst 30 nye arter pr deltager!!

Ekskursioner

SØNDERJYLLAND

Søndag d. 22. marts

Mødested: Den store Rundkørsel, Odense S (ved købmanden) kl. 5.00. Tilmelding til turleder Michael Mosebo Jensen på 65 35 34 04.

Der er stadig mange overvintrende gæs på engene. Lapværinger og Vandrefalk måske også. Stor Kobbersnepe gjalder nu igen over marsken, og i skove og moser har vi det livligste tidspunkt for Hulduer, spætter og Fyrremejser. Beregn hele dagen og HUSK PAS til Saltvandssøen!

LYØ

Søndag d. 5. april

Mødested: Ø-færgen, Fåborg Havn kl. 7.45.

Tilmelding til turleder Gunnar Knudsen på 62 61 36 79.

Lyø besidder et par gode lokaliteter til rastende vadefugle og svømmeænder. Desuden huser øen også andre seværdigheder, men det vil Gunnar fortælle om undervejs.

HELNÆS

Lørdag d. 11. april

Mødested: P-pladsen lige efter dæmningen på Helnæs kl. 8.00.

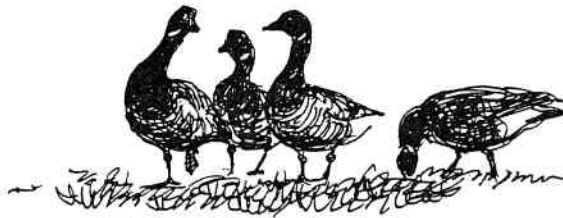
Tilmelding til turledere Steen Winkel og Flemming Byskov på 65 98 22 18. Efter et kig ved Halen vil turen koncentrere sig om det ny-fredede område Maden. Foruden at være et godt yngleområde for flere vadefuglearter, er der også pænt med rastende småfugle, rovfugle og andefugle på dette tidspunkt.

BÅGØ

Søndag d. 26. april

Mødested: Bågø-færgen i Assens Havn. Tidspunkt meddeles ved tilmelding til turlederne Tilde Thiesen og Bent Staugaard på 62 62 30 62.

Mens øen traves rundt berettes der om andet end fugle. Turlederne beretter godvilligt om flora og øens historie. Hjemtur sidst på eftermiddagen.

SYLTEMÅDE ÅDAL

Tirsdag d. 19. maj

Mødested: P-pladsen, Langegyde, V. Skerninge kl. 19.00

Vi kan forvente alle de almindelige fuglestemmer på denne mindre vandretur i smukke omgivelser - som også kan være ret fugtige. Så hop i et par gummistøvler og ring til turleder Niels Bomholt på 64 24 19 59.

SKAGEN I KR. HIMMELFARTSFERIEN

Traditionen tro tager DOF-Fyn til Skagen i Kr. Himmelfartsferien, og da den i år falder så sent som d. 21.-24. maj, er der lagt op til, at de store svævetrækkere lægger vejen forbi, når vi er der - og så meget andet. Kun fantasien sætter grænser!

Vi mødes ved Rytmeposten v. Odense Banegård torsdag d. 21. kl. 6.00, så vi er klar til rovfugletrækket ved middagstid. De følgende dage tager vi også morgenobsen med. Fuglene bestemmer, hvornår vi drager sydpå om søndagen.

Tilmelding til turleder Ib Hellesen på 66 16 30 42. Prisen er kr. 200,- pr døgn, der dækker kost og logi på vandrerhjemmet i Gl. Skagen. Hertil skal påregnes kørselspenge.

NATRAVNETUR

En aftentur til Frederikshåb Plantage for at høre og se Natrav. Da disse troldfugle først sætter igang på et noget fremskredent tidspunkt, skulle der være tid til et besøg ved Randbøldal for at kigge efter Isfugl og Bjergvipstjert først.

Ring til turleder Poul Rasmussen på 62 54 10 22 et par dage før d. 5. juni og hør om vejret lover Natravn fredag d. 5. eller lørdag d. 6. juni.

Mødested: Den store Rundkørsel, Odense S (ved købmanden) kl. 16.00 den dag, der aftales.

HELGOLAND

Lørdag, søndag og mandag d. 19.-21. september.

Vi har bestilt 12 pladser på vandrerhjemmet på øen, så vent ikke for længe med at tilmelde dig! Vi påregner at starte fra Odense tidligt lørdag morgen for at kunne være ved færgen i Büsum, inden den sejler kl. 9.00. Vi er så på Helgoland ved middagstid. Færgen sejler igen fra øen tidligt mandag eftermiddag, så vi er nok ikke tilbage i Odense før sent på aftenen.

De fuglemæssige fortræffeligheder har du kunnet læse om i sidste nr. af Havrevimpen.

Turen gennemføres i privatbiler og prisniveauet vil være omkring kr. 800,- til transport, kost og logi.

Tilmelding til turlederne Hans Ægidius og Niels Larsen på 66 14 49 86.

Et år på Christiansø

Jacob Sterup Andersen

Omkring 300 km og det meste af en dagsrejse fra Fyn ligger Ertholmene, en ganske lille gruppe øer med Christiansø som den største og bedst kendte. Disse øer burde være velkendte for enhver, der bare er en smule interesseret i fugle. Det er her, landets eneste kolonier af Alk og Lomvie findes, og det er her, alt kan ske, når det gælder sjældne småfugle.

For at starte med at få det geografiske på plads, består Ertholmene af de to beboede øer, Christiansø og Frederiksø, samt naturreservatet Græsholmen, der huser en af landets største fuglekolonier. Herudover er der en række mindre skær, bl.a. Danmarks østligste punkt, Østerskær. Øerne ligger knap 20 km nordøst for Bornholm. På trods af den afsides beliggenhed er Ertholmene en af landets større turistattraktioner. Omkring 70-80.000 mennesker tager hvert år sejlturen på 1-1½ time fra Bornholm for at opholde sig på øerne 3-4 timer, inden båden går tilbage til "fastlandet". For de fleste er nogle få timer da også rigeligt med tid, inden de trænger til at komme tilbage til civilisationen, og kun få vælger at opholde sig længere tid på øerne.

Den faste befolkning er på omkring 120 personer, hvoraf en del ernærer sig ved fiskeri. Desuden er der kro og købmandshandel samt (i turistsæsonen) en kiosk på Christiansø, og to steder på Frederiksø (!) fremstilles de berømte Christiansø-kryddersild. På Christiansø er der endvidere posthus samt en lille skole, hvor børnene kan modtage undervisning til og med 7. klasse.

Administrativt er øerne ret specielle. De ejes af Forsvarsministeriet og hører

hverken under amt eller kommune. Rent skattemæssigt giver dette en pæn besparelse for de fastboende, men til gengæld er der ikke meget demokrati på øerne. Det er forvalteren, som er ansat af Forsvarsministeriet, der har det sidste ord, hvilket - ikke mindst det sidste års tid - har givet en del stridigheder. Endvidere kan beboerne ikke selv eje de huse eller lejligheder, de bor i, men må affinde sig med et lejemål.

Ertholmene blev befolket tilbage i middelalderen, hvor bornholmerne søgte derud for at fange sild. En noget anderledes betydning fik øerne, efter at Danmark i 1658 under svenskekrigene måtte afstå Skåne, Halland og Blekinge til Sverige. Derved opstod et behov for et støttepunkt i Østersøen for den stadig stærke danske flåde. Dette behov kunne opfyldes på Ertholmene, hvor Christiansø og Frederiksø dannede en naturhavn, og på Christian den Femtes befaling påbegyndtes anlægget af flådebasen i 1684. Og basen blev brugt, bl.a. af Tordenskjold, der under svenskekrigene herfra foretog flere vellykkede udfald. I 1808 forsøgte englænderne at indtage Christiansø, men de måtte opgive efter seks timers bombardement. Efterhånden løb tiden fra flådebasen, og fra 1855 blev

soldater og håndværkere trukket bort, mens boligerne blev overtaget af fiskere. I dag fremstår Christiansø stadig som et fæstningsværk. Hele vejen rundt står murene fra fæstningstiden som dengang og er med til at give øen en helt speciel atmosfære.

Fuglemæssigt blev Ertholmene i første omgang kendt for deres ynglefugle. I 1920'erne blev ynglefuglene for første gang undersøgt, og både Alk og Silde-måge (!) konstateredes ynglende som det eneste sted i Danmark. Siden er Silde-måge som bekendt gået kraftigt frem som ynglefugl i resten af landet, mens der på Græsholmen, hvor der tidligere ynglede over 1000 par, i dag kun er ganske få par tilbage. Disse tilhører i øvrigt den efterhånden udryddelsestruede baltiske race *fuscus*. Lomvien ynglede for første gang i 1928, og Græsholmen har siden været landets eneste yngleplads for arten, mens Alk de seneste år har ynglet med nogle få par på selve Bornholm. Bestanden af Lomvie på Græsholmen er nu på 2-3000

par, mens Alkebestanden er på 5-600 par. Den altdominerende ynglefugl på Græsholmen i dag er dog hverken Alk og Lomvie, men derimod Sølvmågen. Før 1940 ynglede der kun få Sølvmåger på Ertholmene, men siden voksede bestanden kraftigt og var på op mod 20.000 par først i 1970'erne. I årene 1974-84 reduceredes bestanden til omkring 5000 par pga. bekæmpelse med gift, og i dag yngler omkring 10.000 par. Også Ederfuglen er en almindelig ynglefugl på Ertholmene, men i modsætning til Alk, Lomvie og Sølvmåge yngler størsteparten af de omkring 2500 par på de beboede øer. Her ligger de rugende hunner i april og maj overalt under buske og krat og er oftest ganske tillidsfulde.

Trækfugleforskningen på Christiansø er af nyere dato. Først da spejlnettene kom frem, var der et effektivt redskab til systematisk fangst af småfugle, og småfugleringmærkningen kom for alvor i gang omkring 1970. Den systematiserede ringmærkning påbegyndtes dog først i

Fuglestationen på Christiansø

1976, hvor der blev indgået et fast lejemål af "Hertugindens Vaskehus" på øst-siden af Christiansø. Denne hytte har siden udgjort de fysiske rammer for Christiansø Fuglestation, som i de seneste år har været drevet af Danmarks Miljøundersøgelser. Stationen har siden starten stort set hvert forår og efterår huset 2 faste ringmærkere, som har stået for fangsten af omkring 30.000 fugle årligt. Dette svarer til ca. 1/3 af det totale antal ringmærkede fugle i Danmark. Alt i alt er der efterhånden ringmærket over 650.000 fugle på Ertholmene.

Også sjældenheder er der blevet set, og fanget, pænt med i årenes løb, og det er vel primært disse, der er årsag til Christiansøs berømmelse i ornitologkredse. Adskillige nye arter for landet er blevet set herovre og flere af disse er den dag i dag kun set ganske få gange i Nordeuropa. Listen omfatter Karmincompap (1941), Schwarz Løvsanger

(1976), Sorthovedet Sanger (1978), Brun Løvsanger (1980), Ørkendompap (1982), Taigapiber (1982), Ørkennatravn (1983), Gulbrystet Værling (1984), Rubinnattergal (1985), Indigofinke (1987), Lille Rørsanger (1987), Grøn Biæder (1989) og Sibirisk Jernspurv (1992). Yderligere en lang stribe sjældne småfugle er set på Christiansø, og den samlede artsliste omfatter næsten 300 arter.

I efteråret 1996 havde jeg netop fået min ringmærkningslicens og trængte alvorligt til en pause fra biologistudiet på Odense Universitet. Da jeg hørte, at der var en ledig stilling på DMU's Feltstation, var jeg derfor ikke sen til at slå til. Og den 21. marts blev så dagen, hvor jeg ankom til Christiansø sammen med min makker gennem de næste måneder, Michael Johansen fra Esbjerg. De første par dage gik med at sætte net op på de omkring 30 faste netsteder på

Christiansø, hvorefter vi var parate til at fange nogle fugle, eller "fowle" som det jo hedder i den del af Danmark.

På Christiansø kommer foråret normalt sent. Østersøens kolde vand holder temperaturen nede, og træer og buske springer som regel nogle uger senere ud, end man er vant til i resten af landet. Der skal milde vinde fra sydvest til, før temperaturen stiger, og de første gode dage for Rødhalse og Fuglekonger kommer. I 1997 lod foråret vente på sig. Marts er normalt ikke den mest ophidsende måned på Christiansø; det er måneden for Sol-sorter og mejser, men begge dele skuffede. Og hele første halvdel af april forløb uden de store fangstdage. Den 18. april kom fuglene så som et lyn fra en klar himmel. Efter kun at have mærket i alt 66 fugle de foregående 7 dage, nåede dagstotalen denne dag op på 718, heraf 250 Rødhalse og ny dagsrekord for Jernspurv med 192 mærkede. Desuden mærkedes Ringdrossel og Stor Tornskade, en Pungmejse med svensk ring blev fanget

og aflæst, og om eftermiddagen stod en Gråmåge på havnen. Dette var samtidig starten for en rigtig god periode, og i løbet af den næste måned mærkede vi næsten 8000 fugle. Denne tid bød selv-sagt på adskillige højdepunkter. Rødhalsene kulminerede den 28-30. april; ud af 1532 mærkede på disse tre dage tilhørte hele 80% denne art. Få dage senere var scenen overtaget af Løvsangere, Rødstjerte og Brogede Fluesnappere. Den 6. maj, der med 853 mærkede blev forårets største dag, var Løvsanger således klart den talrigeste med 403, fulgt af Br. Fluesnapper 165, Rødhals 99 og Rødstjert 95. På det tidspunkt var de første hits allerede hevet i land: To Husskader, der rastede 1.-3. maj, udgjorde således blot det tredje fund på øen. Mere efter standarden var de to flotte hanner af Hvidhalset Fluesnapper, en rigtig Christiansø-specialitet, der blev fanget den 5. maj. Endnu en stor overraskelse var Fuglekongesangeren, som lod sig fange 8. maj; blot landets 3. forårsfund. Endnu en

Stor Tornskade, Christiansø, april 1997

Bynkefugl han og Sortstrubet Bynkefugl han, Christiansø, maj 1997

Hvidhalset Fluesnapper, denne gang en hun, blev fanget 11. maj, og en 3k Hvidvinget Måge, som sås den 15. maj kan vel også henregnes til sjældenhederne; det var blot 5. fund på øen af denne art. Og et mere kedeligt hit var den "tikkende" værling, der fløj rundt over øen 25. maj, og inden man fik en chance for at afgøre, om der var tale om en Dværg- eller Pileværling, forsvandt mod Bornholm. Noget, der gør maj måned på Christiansø til noget ganske særligt, er alle de arter, der er halvsjældne i resten af landet, men på Christiansø ikke er usædvanlige og ofte kan ses godt. Hertil kan bl.a. regnes Blåhals, Lille Fluesnapper, Karmindompap og Hortulan. Også Høgesanger er lidt af en Christiansø-specialitet; 2 af disse blev fanget 26-27. maj.

Juni kom, og nogle dage inde i måneden gik vinden i sydøst. Dette gav pote. Den 5. kunne jeg med rystende fingre pille Christiansøs 12. Buskrørsanger ud af et af nettene, og samme dag dukkede årets første, og længe ventede, Lundsanger op. Buskrørsangeren blev på øen og sang flittigt i flere uger; mere kortvarigt var besøget af en artsfælle, der sad og sang på Frederiksvø 6. juni. For Lundsangerne blev det det helt store forår. Hele 13 eks. fik ring på i juni, og 3 par blev på øen og yngede med stor succes. Også to Engsnarrer blev hørt i starten af juni, men de var af den knap så publikumsvenlige type, og kun enkelte gange lykkedes det at høre et par "crex". Fangstmæssigt blev juni ikke nogen stor måned. Kun godt 400 fugle blev fanget i løbet af de første par uger, og den 16. kunne jeg

1k Aftenfalk, Christiansø, september 1997

forlade øen med god samvittighed efter et oplevelsesrigt forår.

Den 1. august vendte vi tilbage til den afsvedede ø efter 1½ måneds sommerferie. Og lad det være sagt med det samme: Efteråret blev en skuffelse. Selvfølgelig var der højdepunkter, men både det samlede fangstresultat og antallet af sjældenheder endte markant under middel. Årsagen til dette var selvfølgelig vejret. I august blev vi pint med højtryksvejr og sol, sol og atter sol. Dette er absolut ikke et vejr, der giver mange fugle på Christiansø, og først den 24. august lykkedes det at fange over 100 fugle på én dag. Til gengæld kunne vi nyde Lundsangerne, der fløj rundt med deres store unger, Rovterne, der af og til passerede forbi øen og Høgesangerne, som vi fangede 8 af i august. Og nu og da lykkedes det at finde en Middelhavssølvmåge

blandt de mange Sølvmåger. Først omkring månedsskiftet kom der nogle pæne fangstdage med 4-500 fugle, domineret af Løvsanger, Broget Fluesnapper og diverse *Sylvia*-sangere, og den 3. september sad en ung Aftenfalk pludselig i et af nettene. Vi kom dog snart ned på jorden igen. Stort set resten af september bød på vestenvind, og da det er nordøstlige vinde, der giver mange fugle på øen om efteråret, havde vi ikke meget at glæde os over. Rødhalse og Fuglekonger kom så småt i gang i løbet af september, men nåede ikke de store tal. Den største oplevelse i september var nok Tranerne. Næsten 2000 blev det til, heraf to dage med hver 800 fugle. Oktober bød på lidt mere varieret vejr, og efterårets største dag faldt 6. oktober med 609 mærkede fugle, heraf Rødhals 296 og Fuglekonge 203. For begge disse arter blev det et af

Skovhornugle, Christiansø, oktober 1997

de ringeste efterår overhovedet i den tid, der har været ringmærket på Christiansø. Den 11. oktober blev også en af de bedste dage; fangstmæssigt var det oktobers næstbedste med 336, og på havet trak 15.000 Bramgæs, 8000 Ederfugle og en Storkjove. Hitmæssigt var der en fugl, der overskyggede alt andet: Den 19. oktober valgte landets anden Hvidkindede Værling at tilbringe nogle timer på Christiansø. Til stor glæde for alle dem, der *ikke* var taget hjem dagen før. Af småsjældenheder sås i alt 3 Fuglekongsangere, mens Hvidbrynet Løvsanger svigtede for første gang siden 1983. I slutningen af oktober blev Grøniriser og Dompapper efterhånden de talrigeste arter i nettene; et tegn på at efterårstrækket

var ved at være slut for denne gang, og den 4. november kunne jeg igen vende tilbage til Fyn. Fangstmæssigt blev efterårstotalen på 8600, kun godt det halve af normalen.

Fremtiden for Christiansø Fuglestation er desværre usikker. Siden vi forlod øen har danmarks Miljøundersøgelser af økonomiske årsager besluttet, at de ikke vil fortsætte ringmærkningen af småfugle på Christiansø, ligesom aktiviteten på deres øvrige feltstationer også bliver beskåret. Derfor bliver der i 1998 ikke ringmærket småfugle på Christiansø; en af Skandinaviens allerbedste fangstlokaliteter og flagskibet indenfor dansk småfugleringmærkning.

Som Jacob her viser, er det ikke kun småfugle, der ringmærkes på Christiansø

Hittur til Nordjylland - febr. 1998

Gunnar Knudsen

20 morgenfriske "hitjægere" startede fra Odense kl. 5.00 søndag morgen d. 8. februar med kurs mod Bulbjerg i Nordjylland. Trods morgentræthed og glatte veje var vi alle fremme ved ca. 8.30 tiden. Her havde formanden lovet Islom, men det blev "kun" til Sort- og Rødstrubet Lom, Lomvier, Rider og en enkelt Mallebuk. Det var lidt blæsende, diset og koldt, men en flot solopgang.

Videre kørte vi ad snoede skovveje til en rastepads i Vester Torup Klitplantage, hvor der var mulighed for Grønspætte og Hvidvinget Korsnæb. Efter lidt vandren rundt i området, kom en flok korsnæb flyvende og satte sig smukt i toppen af en gran. 8 Hvidvingede og nogle Små Korsnæb. Stemningen var høj, men Grønspættten måtte vi desværre undvære.

Derefter gik turen ud til kysten lidt øst for Bulbjerg. Islommen skulle eftersøges igen. Intet resultat, men flere Sort- og Rødstrubede, Rider, Lomvier m.m.

Turen gik videre til Vejle, og efter en større eftersøgning i hele området lykkedes det os at finde stedets sjældenheder, nemlig to Rødhalsede Gæs, som Flemming kunne præsentere under indflyvning ved Østerild Fjord. Her landede de sammen med en masse Kortnæbbede Gæs.

Derfra til Hanstholm Havn. Det småregnede, og cafeteriets varme virkede tiltrækkende på nogle af deltagerne, medens andre trodsede elementerne og spottede Sortgrå Ryle, lommer og Ride, men håbede på Gråmåge. Inden vi forlod havnen, kørte vi dog lige en tur ud på Vestkajen, og efter en grundig eftersøgning fik Jacob øje på den. En gammel Gråmåge i vinterdragt lå på vandet, fløj op og satte sig på molens sten sammen med de øvrige måger. Den fløj en tur rundt og præsenterede sig fra alle vinkler, inden den forsvandt ud i regndisen. Det var et flot syn.

Via mobiltelefonen fik Esben besked om, at Islommen lige var set ved Bulbjerg igen. Der blev diskuteret frem og tilbage: Skal vi /skal vi ikke? Da det var ved at blive mørkt, sent på dagen, og der var langt hjem, valgte nogle at køre hjemad. Andre racede ud til Bulbjerg, hvor de i det svinde aftenlys så Islommen ligge på vandet tæt inde under kysten.

Trætte kørte vi hjemover med nye krydser i notesbogen, 1, 2, 3, ja, nogen fik vist hele 4 krydser den dag!

Egentlig skulle vi have været på tur til Sjælland for at se ørne. Nå skidt, det når vi nok en anden dag.

Tak for en god tur.

Fortegnelse over fugle i Fyns Amt

En rapport med denne ambitiøse titel er under udarbejdelse af Jacob Sterup Andersen, Tim Hesselballe Hansen, Michael Mosebo Jensen og Niels Larsen. Vi er i skrivende stund bl.a. ved at lave grafer over rovfugletrækket på Sydlangeland gennem de seneste 12 år, og vi mangler endnu at renskrive afsnittet om spurvefugle.

Vi påregner at rapporten er færdigtrykt sidst i marts. Den kommer til at koste 50 kr og kan bestilles ved DOF-Fyns kasserer Niels Larsen.

På de følgende sider bringes uddrag fra rapporten.

SULE *Sula bassana*

Denne havfugl vover sig normalt ikke ned i bunden af Kattegat i særligt store antal. En enkelt rekordstor jagttagelse skiller sig dog ud: 4/10-86 108 trk. Horseklint (FES). Dette var iøvrigt den eneste observation af Sule det år. I alt er der set 193 Suler i Fyns Amt gennem de seneste 22 år. Ovennævnte obs. udgør således over halvdelen af det samlede antal!

Max.tal

14 21/10-95 Horseklint (MMJ)	4 7/9-85 Fyns Hoved
6 13/10-84 Fyns Hoved	3 10/11-91 Horseklint (JSA, THH)
6 18/9-88 Horseklint (FES)	3 1/10-94 Fyns Hoved (MMJ)
5 13/7-90 Horseklint (FES)	

Ses normalt kun i Fyns Amt i efterårsmånederne. Følgende jagttagelser er uden for dette tidsrum: 25/7-79 1 2k Dovns Klint. 7/3-84 1 Storebælt, Nyborg. 29/4-89 1 2k trk. Dovns Klint (NLA). 16/1-90 1 trk. N Horseklint (FES), 13/7-90 5 trk. Horseklint (FES). 19/7-91 1 2k trk. N Horseklint (FES).

DVÆRGHEJRE *Ixobrychus minutus* SU-art

ca. 1850: 1 skudt Fjordmarken (Collin). 1857: 1/5 1 skudt Rønninge Søgård. DOFT 1925. 1874: 23/6 1 ad. skudt Fodslette Mose, Langeland. DOFT 1925. 1965: 17/5 1 hun/2k set Ristinge Nor (HNO). Godk.

TOPHEJRE *Ardeola ralloides* SU-art

1979: 19/5 1 Gråsten Nor (C. Klavsén). Godk.

KOHEJRE *Bubulcus ibis* SU-art

1992: 30/5 1 trk. Åløkke Skov, Odense (M. C. Rahner). Godkendt som spontan.

SILKEHEJRE *Egretta garzetta* SU-art t.o.m. 1990

1989: 7/8 1 Keldsnor (KRM). Godk. 1990: 25/7-pri. sept. 1 Østeråsø (LAH). Godk. 1993: 7-12/5 1 Østeråsø (LAH, HEL). 1994: 1/6 1 ad. Brændegård Sø (PDP). 1996: 16/5 1 Bøjden Nor (J. Skellerup), 15/9 1 Vejlen (via PVR)

SØLVHEJRE *Casmerodius albus* SU-art t.o.m. 1990

1991: 14-21/3 1 Vejlen, Tåsinge (PVR). 1992: 8/8-15/9 1 ad. Tryggelev Nor (OHG). 1994: 3-4/4 1 rast nær Brockdorff Skov (FES)

FISKEHEJRE *Ardea cinerea*

I 1991 blev i alt 1006 ynglepar optalt i 22 kolonier, heraf Fænø 430 par (landets største koloni), Løgismose Skov 95 par, Vornæs Skov 67 par, Egebjerggård Storskov 64 par, Dyreborg Skov 53 par (M. Frederiksen m.fl.).

Træktal fra Dovns Klint: 8/7-87 157 trk. 18/7-88 87 trk. og 1/10-88 117 trk. (SØB).

PURPURHEJRE *Ardea purpurea* SU-art

1989: 30/4 1 Sædballe Fredmose. (O. Thorup, T. Bøgeskov). Godk.

HVID STORK *Ciconia ciconia*

Den sidste storkekoloni på Fyn var Allested Præstegård, som havde 26 beboede reder indtil gården brændte i 1908. Samme år så P. Jespersen den 26/8 80 trk. S Næsbyhoved-Broby.

Sidste ynglefund Tåsinge: 1906. Sidste ynglefund Ærø: 1915. Sidste ynglefund Langeland: 1926. Sidste ynglefund Fyn: 1964.

Kendte yngleoptællinger: 1934: 40 beboede reder, 1947-48: 11 reder. 1952-54: 5 reder, 1956: 3 reder, 1957-59: 2 reder, 1960-64: 1 rede.

De sidste fynske ynglefund: godset Skovsbo, Ullerslev 1953, Lundgård, Nr. Broby 1954, Ørritslevgård, Otterup 1956, Holstenshus, Fåborg 1959, Solbakkegård, Næsby 1964. Her var der en enlig Stork helt frem til 1971. Jørgen Jensen, pers. medd.

Største flokke

30 trk. 27/5-89 Dovns Klint (OMO)	9 trk. 17/5-89 Gulstav (KKH)
22 11/7-83 Fyns Hoved (FES)	8 31/8-82 Gulstav Mose
15 28/5-78 Humble	7 3/5-81 Nr. Broby
10 22/5-92 Middelfart	7 11/8-80 Juelsberg, Nyborg
10 trk. 15/8-87 Fyns Hoved (FES)	7 14-15/8-76 Humble Kirke
9 10/6-96 Dalby (LAH)	6 24/8-82 Dovns Klint

EDERFUGL *Somateria mollissima*

Ederfuglen gør sig bemærket langs de fynske kyster året rundt:

I vinter/forårstiden når de ofte meget store flokke af rastende fugle ved gunstige vejrforhold ligger tæt på kysten. Under forårstrækket er det meget store mængder der passerer op gennem Langelandsbæltet. Eksempelvis foråret 1990, hvor OMO dagligt noterede trækket ved Dovns Klint gennem marts og april. I alt 244.400 Ederfugle trak forbi i dette tidsrum. Også Sønderhjørne har et pænt forårstræk. I 1995 observerede PDP i alt 35.000 østtrækkende Ederfugle fra 9/3 til 11/4.

Ynglemæssigt er Ederfuglen intet mindre end en succeshistorie: I 1990 blev i alt 1675 ynglepar optalt. I 1994 var yngletallet vokset til 3800 par på 40 lokaliteter, med Dræts 1500 par som største lok. men også Odense Fjord med 660 par på 12 forskellige småøer i fjorden (Viggelsø 260 par) vidner om forbedrede forhold.

Efterårstrækket når ikke forårets højder, men Dovns Klint passerer dog af op til 72.000 fugle (Efteråret 1990 OMO), og også her kan Sønderhjørne være med (31.000 fugle efteråret 1996 PDP).

DOVNS KLINT

<i>Dagsmax. forår</i>	<i>Dagsmax. efterår</i>	<i>Max.tal rast</i>
55480 22/3-92 (OHG)	27300 26/10.92 (OHG)	105690 13/3-90 Hasmark (KDJ)
38720 23/3-91 (OHG)	26640 22/10-95 (KNF)	85000 23/3-87 Hov
35000 28/3-91 (OHG)	17337 18/10-96 (KNF)	75000 22/3-87 Dovns Klint
35000 29/3-91 (OHG)	15400 17/10-93 (FET)	50000 29/1-96 Torø (THH)
35000 25/3-90 (OMO)	14000 16/10-93 (FET)	40000 30/3-89 Sprogø (FET)
35000 29/3-90 (OMO)		35000 10/3-79 Hov

KONGEEDERFUGL *Somateria spectabilis* SU-art t.o.m. 1992

1938: 15/1 1 2k han skudt ved Romsø. DOFT 1938. Godk. **1964:** 19/10 1 ad. han set Langelandsbæltet (J. Christensen). Godk. **1967:** 3/3 1 ad. han set Revsøre (N. E. Rehvad). Godk. **1986:** 15/3 1 ad. han Bagenkop Havn (OHG). Godk.

1994: 9/3 1 2k han Flyvesandet (THE), 13/10 1 ad. han Dovns Klint (THE). **1995:** jan. 1 ad. han Bogense. Set gennem en uge af lokale folk, som ikke kunne bestemme den, hvorefter en snarrådig fisker sejlede ud og skød den! (via THH), 22/3 1 ad. han trk. S ud for Tryggelev Nor (NRA). **1996:** 1/4 1 ad. han + 3 hun rast Påø (SØB), 5/4 1 2k han trk. (THH) og 12/4 1 ad. han trk. Hov (JSA), 30/10 1 ad. han trk. Dovns Klint (KNF)

STELLERSAND *Polysticta stelleri* SU-art t.o.m. 1990

1934: april 1 ad. han fundet død Lyø (O. Helms). Godk. **1979:** 1/4 og 10/4 1 ad. han i pragtdragt Gråsten Nor (C. Klavsen). Godk. **1981:** 22/1 1 hun skudt Farvandet ved Lyø. Godk. **1989:** 27/12 1 hun Nyborg Fjord (J. T. Madsen). Godk.

STRANDSKADE *Haematopus ostralegus*

En yngletælling i 1989 angiver 471 par og den seneste i 1996 angiver 460 par på 83 lokaliteter, heraf 47 par Monnet, 30 par Viggelsø og St. Svelmø, 22 par Illumø. Trækkende Strandskader ses næsten udelukkende på Sydlangeland, f.eks. i 1991, hvor der i perioden 12/7-19/10 i alt trak 902 forbi Dovns Klint. De største flokke af rastende Strandskader både i træktiden og om vinteren ses på nordfynske lokaliteter.

<i>Max.tal rast</i>	<i>Max.tal træk</i>
445 29/2-92 Fyns Hoved (FES)	403 22/7-91 Dovns Klint (OHG)
408 10/3-85 Fyns Hoved (FES)	340 3/7-89 Dovns Klint (SØB)
350 3/8-95 Nærrå Strand (THH)	227 23/7-91 Dovns Klint (OHG)
310 15/8-91 Egensedybet (KDJ)	166 16/7-88 Bukkemose (THH)
235 10/2-93 Storeholm (PHH)	161 6/8-96 Bukkemose (THH)
225 24/3-91 Monnet (F. Kinnunen)	143 23/7-92 Bukkemose (THH)

STYLTELØBER *Himantopus himantopus* SU-art

1935: 10/5 2 Nakkebølle Inddæmning (O. Helms). Godk. **1958:** 27/5-med. juni 2 Risemark, Ærø (M. Hansen og J. Mikkelsen). Godk. Ved denne lejlighed blev også de første officielle Tyrkerduer i Fyns Amt iagttaget.

BLÅHALS *Luscinia svecica*, 2 former i Danmark:**NORDLIG BLÅHALS** *Luscinia svecica svecica*

Alle obs.: **1960:** 7-8/5 1 han Hjulby Sø (JRA). **1961:** 6/5 1 hun Knudshoved Fyr (JRA). **1964:** 6-7/5 1 Knudshoved Fyr (JRA). **1966:** 11/9 1 rnk. Gulstav Mose. **1968:** 1/9 1 rnk. Gulstav Mose. **1971:** 5/9 1 rast og 10/9 1 rnk. Sydlangeland (KKH, OTØ). **1974:** 18/5 1 rnk. Fyns Hoved (LAH). **1978:** 20/6 1 han Mesinge, Hindsholm. **1979:** 10-13/5 1 Øgavl, Thurø (MMJ). **1982:** 15/5 1 Tryggelev Nor, 29/8 2 Gulstav Mose. **1983:** 7-8/5 1 Vesteregn. **1984:** 5/5 2 han rast og 19/5 1 hun rast Fyns Hoved, 14/5 1 Ravnholt, 25/8 1 hun Arreskov Sø, 8/9 1 Keldsnor. **1987:** 18/5 1 han Fyns Hoved. **1988:** 15/5 1 han Nr. Åby (J. Krogh), 5/10 1 lk hun rnk. Egedgård (OMO), 22/10 1 han Tommerup (PEH). **1989:** 20/5 1 Romsø (T. Høj). **1990:** 30/5 1 hun Fyns Hoved (EGB). **1993:** 11/5 1 2k han rnk. Fyns Hoved (LAH). **1994:** 25/5 3 Fyns Hoved (de 2 blev ringmærket) (FES), 30/6 1 han Keldsnor (THH), 15/9 1 lk Vesteregn (FET)

SYDLIG BLÅHALS *Luscinia svecica cyaneola* SU-race

Sydlig Blåhals ynglede i perioden **1858-1873** bl.a. i mosen ved Margård Skov syd for Søndersø og flere steder omkring Odense. Sidst kendte danske ynglefund inden arten nu igen har etableret sig i Sønderjylland: **1873** rede med 3 unger Odense Kanal (Collin).

1967: 14/5 1 han rnk. Hov (V. H. Larsen). Godk.